

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8037/2024
25.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Вељко Милић, адвокат из ..., против тужених "Радио телевизија Панчево" доо са седиштем у Панчеву, издавач медија "ТВ Панчево" и ББ – одговорна уредница медија "ТВ Панчево", чији је заједнички пуномоћник Вељко Ђелић, адвокат из ..., ради накнаде нематеријалне штете и забране објављивања информације, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 336/23 од 16.11.2023. године, у седници одржаној 25.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 336/23 од 16.11.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 89/23 од 17.05.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се тужени "Радио телевизија Панчево" доо Панчево, издавач медија "ТВ Панчево", обавезе да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа настале објављивањем неистинитих информација на интернет страници медија "ТВ Панчево" - rtvrancevo.rs, дана ...2019. године, исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се туженој ББ – одговорној уредници медија "ТВ Панчево" забрани да убудуће објављује информацију да је тужиља „Нова генерација војвођанских ...“, под претњом плаћања износа од 50.000,00 динара, уколико информација буде поново објављена. Ставом трећим изреке, тужиља је обавезана да туженима накнади трошкове поступка у износу од 99.700,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду ГжЗ 336/23 од 16.11.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако

што је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени "Радио телевизија Панчево" доо Панчево – издавач медија "ТВ Панчево" да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа услед објављивања неистинитих информација на интернет страници медија "ТВ Панчево" - rtvrancevo.rs, дана 15.06.2019. године, исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, првостепена пресуда преиначена је у ставу другом изреке, тако што је усвојен тужбени захтев и туженој ББ – одговорној уредници медија "ТВ Панчево", забрањено да убудуће објављује информацију да је тужилца „Нова генерација војвођанских ...“, под претњом плаћања износа од 50.000,00 динара уколико информација буде поново објављена. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка из става трећег изреке првостепене пресуде, тако што су тужени обавезани да тужиљи солидарно накнаде трошкове првостепеног поступка у износу од 59.800,00 динара. Ставом четвртим изреке, тужени су обавезани да тужиљи солидарно накнаде трошкове другостепеног поступка у износу од 36.300,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију из чије садржине произлази да исту побијају због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија тужених неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 7. и 8. истог закона, нити повреде из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на које ревизија указује. Побијана пресуда садржи јасне и непротивречне разлоге о одлучним чињеницама и правне разлоге на којима је заснована оцена о основаности тужбеног захтева. Другостепени суд је непосредно извео доказе и оценио их појединачно и међусобној вези, те на основу резултата целокупног поступка (члан 8. ЗПП) дао јасне разлоге које чињенице сматра доказаним. Стога, неосновани су наводи ревизије да је нејасно на који начин је другостепени суд са сигурношћу утврдио чињенице које су основ закључка да је основан тужбени захтев тужилце.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени "Радио телевизија Панчево" доо је издавач медија "ТВ Панчево". Тужена ББ је одговорни уредник "ТВ Панчево" у време пресуђења. Даном ...2019. године, на интернет страници rtvrancevo.rs објављен је текст под насловом „...“. У истом су објављене информације: „да ће ... "Независног друштва новинара Војводине", које окупља новинаре којима је блиска идеја о независној Војводини, бити АА"; да је у једном од својих текстова на сепаратистичком порталу "ВВ" напала државу Србију због помоћи градње Храма Светог Саве и да је замерила што се дискриминишу друге вере, јер се помаже Српској Православној Цркви; да је учествовала у протестима „Не даavimo Београд“ и „Подржи РТВ“, да је блиска са људима који су снимили филм о злочинима Срба над Албанцима. У оквиру спорног текста објављене су три фотографије тужилце. У тексту под насловом: „И пошта и СПЦ

зарађују милионе на доплатној маркици за Храм Светог Саве“, тужила се као аутор текста бавила зарадом коју Пошта Србије и Српска Православна Црква остварују на добровољној поштанској маркици за Храм Светог Саве у Београду, у оквиру ког теста је објављен поднаслов: „Прикупљање новца за једну цркву је дискриминација“. Тужила се бави новинарством 12 година. Након објављивања спорног текста морала је да објашњава пријатељима и породици да наводи из текста нису истинити, а неки људи су се од ње због свега тога дистанцирали. У време објављивања текста није била удата, живела је са родитељима у ..., који је мало место, па су људи почели да зазиру и од њених родитеља. Тужилу је погодила садржина текста и објављивање фотографија које су преузете са њеног налога на друштвеним мрежама, тако да је учињена препознатљивом и било јој је непријатно. Као новинар присуствовала је протестима „Не даavimo Београд“ и „Подржи РТВ“, који је био организован због отпуштања новинара и уредника те новинске куће, јер је била један од отпуштених новинара. Није присуствовала трибини „Плачи Војводино“. Као новинар портала "ВВ" објавила је информацију од јавног значаја, односно текст о Поштама Србије које су наплаћивале доплатну маркицу за изградњу Храма Светог Саве. Није тражила објављивање демантија. Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 35/21 од 28.10.2021. године, због недостатка пасивне легитимације одбијен је тужбени захтев тужиле да су јој повређени част и углед објављивањем информације да је „Нова генерација војвођанских ...“; да напада државу због помоћи Српској Православној Цркви; да је учествовала у протесту „Не даavimo Београд“ и да је „блиска са људима који су снимили филм о злочинима Срба над Албанцима“. Том пресудом усвојен је тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа и права на приватност објављивањем наведених информација у медију rtvrancevo.rs, дана ...2019. године, и тужени обавезан да јој исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, док је преко досуђеног, а до траженог износа од 100.000,00 динара тужбени захтев одбијен, делимично усвојен захтев и туженој ББ забрањено да убудуће објављује информацију да је тужила „нова генерација војвођанских ...“, под претњом плаћања износа од 50.000,00 динара, док је одбијен захтев у делу којим је тражила да се туженој ББ забрани да поред наведене информације објављује и друге информације ближе описане у ставу четвртном изреке наведене пресуде, као и захтев да износ судских пенала буде увећан за још 200.000,00 динара по објави. Решењем Апелационог суда у Београду ГжЗ 135/22 од 18.01.2023. године укинута је пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 35/21 од 28.10.2021. године у делу одлуке о накнади нематеријалне штете, забрани објављивања информација и трошковима поступка и у том делу предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Утврђено чињенично стање резултат је оцене доказа изведених од стране другостепеног суда, који је поступио у складу са одредбом члана 383. став 3. и 4. ЗПП и по својим овлашћењима преиначио првостепену пресуду, применом члана 387. став 1. тачка 5. истог закона. Пресудом другостепеног суда, позивом на одредбе члана 23. став 1. Устава Републике Србије, члана 79. став 2, 112. став 1. и 114. Закона о јавном информисању и медијима у вези са чланом 200. Закона о облигационим односима, усвојен је тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа и тужени "Радио телевизија Панчево" доо обавезан да тужилу исплати износ од 50.000,00 динара, јер је у предметном тексту објављена лезионо подобна неистинита информација да је тужила „нова генерација војвођанских сепаратиста“. С тим у вези другостепени суд је усвојио и тужбени захтев тужиле којим

је тражила да се туженој ББ, као одговорном уреднику "ТВ Панчево", забрани поновно објављивање наведене информације под претњом плаћања судских пенала одмерених у складу са чланом 105. Закона о јавном информисању и медијима. Информација да је тужила „блиска са људима који су снимили филм о злоничима Срба над Албанцима“ је неистинита, али по оцени другостепеног суда није подобна да повреди част и углед тужиле, док информација да је тужила била на протесту „Не давимо Београд“ и „Подржи РТВ“, није неистинита информација, па не може бити лезионо подобна. Изнете тврдње да је тужила нападала Републику Србију због подршке Српској Православној Цркви, представљају мишљење новинара, а не чињеничне тврдње које подлежу провери истинитости. Ценећи приговор неблаговремености поднете тужбе, другостепени суд је оценио да је исти неоснован, јер је спорни текст објављен дана ...2019. године, а тужба поднета дана 11.12.2019. године, односно у року од 6 месеци у складу са чланом 118. Закона о јавном информисању и медијима.

Према Закону о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС“, број 83/14, 58/15, 12/16) јавно информисање је слободно и не подлеже цензури (члан 1. став 1); свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавештен о питањима од јавног значаја и средства јавног информисања су дужна да то право поштују (члан 5. став 2); уредник и новинар су дужни да с пажњом примереном околностима пре објављивања информације која садржи и податке о одређеној појави, догађају и личности, провери њено порекло, истинитост и потпуност, као и да преузете информације, идеје и мишљења, пренесу веродостојно и потпуно, а ако су информације преузете из другог медија – да наведу назив тог медија (члан 9). Достојанство личности (част, углед, односно пијетет) лица на које се односи информација правно је заштићено. Објављивање информације којом се врши повреда части, угледа и пијетета, односно лице приказује у лажном светлу приписивањем особина или својстава које оно нема, односно одрицањем особина или својстава које има, није допуштено ако интерес за објављивање информације не претеже над интересом заштите достојанства и права на аутентичност, а нарочито ако се тиме не доприноси јавној расправи о појави, догађају или личности на коју се информација односи (члан 79). Ако се објављивањем информације, односно записа повређује претпоставка невиности, забрана говора мржње, права и интереси малолетника, забрана јавног излагања порнографског садржаја, право на достојанство личности, право на аутентичност, односно право на приватност, у складу са одредбама овог закона, тужбом се може захтевати пропуштање објављивања, као и забрана поновног објављивања информације, односно записа (члан 101. тачка 2). Уз тужбу из члана 101. тач. 2) и 3) овог закона, као и уз предлог за привремену забрану поновног објављивања информације из члана 104. овог закона може се захтевати да надлежни суд запрети одговорном уреднику да ће платити примерени новчани износ тужиоцу ако поступи противно одлуци суда. Лице на које се односи информација чије је објављивање у складу са овим законом забрањено, ако због њеног објављивања трпи штету има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете у складу са општим прописима и одредбама овог закона, независно од других средстава правне заштите које том лицу стоје на располагању у складу са одредбама овог закона (члан 112. став 1). Издавач одговара за штету насталу објављивањем информације из члана 112. став 1. овог закона, као и за пропуштање објављивања информације из члана 112. став 2. овог закона, без обзира на кривицу (члан 114).

Одредбом члана 200. Закона о облигационим односима ("Сл. Лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 57/89 и "Сл. Лист СРЈ" 31/93), прописано је да за претрпљене физичке

болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх, суд ће ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству. Приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

По налажењу Врховног суда, другостепени суд је правилном оценом изведених доказа, садржине спорног текста од ...2019. године, наслова и поднаслова, правилно закључио да исти садржи неистините информације о тужили, које су подобне да повреде њену част и углед, те у смислу одредби Закона о јавном информисању и медијима представљају информације чије објављивање није дозвољено, а како њихова истинитост пре објављивања није проверена, те није поступљено у складу са дужном новинарском пажњом, то је на тако потпуно и правилно утврђено чињенично стање, правилном применом одредби члана 112. и 114. Закона о јавном информисању и медијима и члана 200. Закона о облигационим односима, правилно закључио да је тужени "Радио телевизија Панчево" доо, као издавач медија у којем је текст објављен, у обавези да тужили накнади нематеријалну штету за претрпљене душевне болове због повреде угледа и части.

Наиме, код утврђеног да је тужила ... "Независног друштва новинара Војводине", које представља струковно удружење за унапређење новинарске професије, а не политичку организацију, да никада није присуствовала протестима и трибинама са сепаратистичком тематиком, да је на осталим политичким протестима присуствовала као новинар, а не као учесник, то текст објављени под насловом „...“, којим се указује да је тужила заменик председника друштва које окупља новинаре којима је блиска идеја о независној Војводини, садржи неистините информације, како је то правилно другостепени суд закључио. Наведеним текстом износе се озбиљне оптужбе на рачун тужиле, а тужени нису пружили доказе да је тужила на било који начин учествовала у реализацији или је заговорник такве идеје, а осим тога реч је о упадљивом и сензационалистичком наслову, који тужилу приказује у негативном светлу код просечног читаоца, који често чита само наслове, па је лезионо способан да повреди част и углед тужиле. При том, објављивањем тужилиних фотографија уз текст учињена је препознатљивом широј јавности, што је допринело да у још већој мери буде изложена подозрењу у личном и професионалном животу и трпи нелагоду. Без утицаја на другачију одлуку су ревизијски наводи да је неоснован тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете, јер је одбијен захтев за утврђење да је наведеним информацијама тужили повређен углед и част, код чињенице да је исти одбијен због недостатка пасивне легитимације.

Следом наведеног, правилном применом одредбе члана 200. ЗОО одмерена је висина правичне новчане накнаде због учињене повреде личних добара, извршене путем медија. Ово због тога што је другостепени суд правилно ценио све субјективне и објективне околности од значаја за одлуку о висини правичне накнаде, имајући у виду све околности конкретног случаја, односно све последице које је тужила претрпела услед објављивања спорог текста. При томе је првостепени суд имао у виду циљ коме служи накнада и да се досуђивањем накнаде нематеријалне штете не може погодувати

тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, како је то прописано одредбом члана 200. став 2. Закона о облигационим односима, те овај суд налази да досуђени износ представља адекватну сатисфакцију тужиљи, као оштећеном лицу.

Ревизијско оспоравање правилности и законитости правноснажне пресуде није основано ни у погледу одлуке о забрани поновног објављивања предметне информације, јер је иста донета у складу са чланом 101. и 105. Закона о јавном информисању и медијима, обзиром да је њеним објављивањем повређено достојанство личности тужиље.

Приликом доношења одлуке, овај суд је ценио остале ревизијске наводе, али је закључио да исти нису од утицаја на другачију одлуку, јер је другостепена пресуда донета правилном применом материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима поступка, јер је донета у складу са одредбама члана 153. став 1, 154. и 163. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни суд је, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**